

PÁLYÁZAT

A XLVII. (2002.) Országos Néprajzi Gyűjtőpályázat eredményjegyzéke

A XLVII. Országos Néprajzi Gyűjtőpályázatra 154 pályamunka érkezett, amelyből 36 dolgozatot határon túli pályázóink készítettek (Románia 22, Szlovákia 9, Jugoszlávia 2, Ukrajna 2, Kanada 1).

Ifjúsági kategóriában 23 diák pályázott. Dolgozataik mind tartalmilag, mind külső megjelenésükben színvonalasak voltak, amely felkészültségüket és szorgalmukat dicséri. Ebben azonban nagy szerepet vállaltak az őket felkészítő tanárok is. Munkájukat a Néprajzi Múzeum ezúton is köszöni.

A kiírásban meghirdetett 6 témakörben a hadifogoly-visszaemlékezések száma volt a legnagyobb (53). Ezt követték a falusi és városi kisközösségek, családok történetét feldolgozó munkák (40), majd a népi vallásosságot és szakrális emlékeket bemutató dolgozatok (38). Az 1848–1849-es szabadságharc emlékezete napjainkban című témából 9 dolgozat készült. 14 pályamunka a településkép és változásai a XIX–XX. században, illetve a mai tárgyaink története című témakörökkel foglalkozott.

A dolgozatok bírálatát az ELTE Folklore Tanszék, az MTA Néprajzi Kutató Intézet, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a Néprajzi Múzeum munkatársai végezték. Az országos zsűri is ezen intézetek, valamint a legtöbb dolgozatot beküldő megyei múzeumok munkatársaiból állt. A zsűri tagjai voltak: *Gráfik Imre* (elnök, Néprajzi Múzeum), *H. Bató Edit* (Jász Múzeum, Jászberény), *Forrai Ibolya* (Néprajzi Múzeum), *Granasztói Péter* (Néprajzi Múzeum), *Kecskés Péter* (Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre), *Koltay Erika* (Néprajzi Múzeum), *Mészáros Veronika* (Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém), *Perger Gyula* (Xantus János Múzeum, Győr), *Tátrai Zsuzsanna* (MTA Néprajzi Kutató Intézet, Budapest), *Verebélyi Kincső* (ELTE Folklore Tanszék, Budapest). Nehéz feladat hárult a zsűri tagjaira, különösen a hadifogoly-visszaemlékezések témakörben beérkezett dolgozatok esetében. Nagyon nehéz pusztán objektív szempontok szerint elbírálni tragikus sorsokat, megrázó élményeket bemutató munkákat, amelyeket legtöbb esetben az élményeket elszenvedők írtak le. Az e témakörben díjat nyert pályázóink esetén a zsűri döntése nem a megélt élmények hitelességének kétségbevonását jelenti. A díjak odaítéléséről való döntés nem az átélt szörnyűségek és személyes tragédiák bírálatán, hanem a dolgozatok összevetésén, szerkesztettségén, a feltárt tények, adatok, források objektív megítélésén alapult. A beérkezett dolgozatok nagyon értékes anyagot tartalmaznak attól függetlenül, hogy kaptak-e díjat vagy sem. A Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában elhelyezve minden kutató és érdeklődő számára hozzáférhetőek lesznek ezek a történelmi tények és adatok, amelyekről ez idáig nagyon keveset tudtunk.

Köszönjük pályázóink értékes munkáját.

Köszönetünket fejezzük ki támogatóinknak: *Honismereti Szövetség, Magyar Néprajzi Társaság, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Népi Hagyományok Alapítvány, Néprajzi Múzeum Barátainak Köre Egyesület, Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre.*

Budapest, 2002. május 19.

Néprajzi Múzeum

Felnőtt kategória

I. díj

E. Kovács László (Gömörszőlős): A hagyományművelő Tompa mint hagyományalany. Egy angol lady, akiből magyar honleány lett.

A Honismereti Szövetség díja

Faltysné Ujvári Anna (Pécs): „Dísztelen ezüstfenyő”.

A Néprajzi Társaság díja

Faragó Jánosné (Jászárokszállás): „Uram, hallgasd meg könyörgésünket...”

Népi Hagyományok Alapítvány díja

Kiss Hajdú Teréz (Szentés): „Tentacerezás történelemkönyv” – **Kiss László** (Baktakék): „Piros pipacs mező szépe, tisztaság a konyha éke”; **Falvédők**, falvédőfeliratok **Borsod-Abaúj-Zemplén** megye területéről – **Pacsuné Fodor Sára** (Várpalota): Várpalotai temetők; **Fehér Kereszt** Egyesület és hasonló célú karitatív törekvések; **Más népek fiainak magyarságba való olvadásának** folyamata a nemzetiségtudat megtartásával. – **Sélei Lászlóné** (Karcag): Karcag utcanevei.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum díja

Varga Lászlóné (Balatonfüred): Sírjelek a balatonfüredi régi református temetőben az 1800-as évekből; A balatonfüredi római katolikus temető sírjelei az 1800-as évektől 1945-ig.

II. díj

Borbás László (Alsóörs): II. világháborús emlékeim – **Borbély Mariann** (Szolnok): Időutazás nagyszüleim világába – **Fabinyi Gáborné** (Orosháza): Egy katonai gyalogtúra. „Isten őrizzen meg minden magyart a franciáktól!”

Szabadtéri Néprajzi Múzeum díja

Farkas Krisztina (Mosonmagyaróvár): Die materielle Kultur in den ehemaligen ungarndeutschen Gemeinden St. Johann und St. Peter auf dem Heideboden – **Hochbauer Gyula** (Hosszúfalu-Sacele): Az 1848–49-es szabadságharc emlékezete Brassó vidékén – **Horváth István Imréné** (Szigetszentmiklós): Halottas szokások és hiedelmek – **Kocsis Tibor Jenő** (Sófalva-Sarata): Családom jelene, múltja és eredete – **Komáromy Rudolfné** (Budapest): A mi nagyanyánk – **Molnár Mihály** (Bánréve): Világháborús élményeim – **Neuberger Ferenc** (Halászi): A Neuberger ház története.

III. díj

Bottlikné Kárász Aranka (Szentendre): Kényszermunkán a Szovjetunióban. Hadifogság, munkatábor, internálás – **Csete Balázs Honismereti Szakkör** (szakkörvezető: *Benedek József*), (Jászkisér): Jeles napi szokások és hiedelmek lakóhelyemen, Jászkiséren; Életem változásai gyerekkoromtól fogva napjainkig, a társadalom és a technika hatására; **Horváth László** (Bene-Dobroszélje): Élet a halál árnyékában – **Scholtz László** (Salgótarján): Az emberek és a méhek – **Szabó Pál Antal** (Újszász): Újszász szakrális emlékei – **Tankó Gyula** (Gyimesközéplek-Lunca de Mijloc): Vegyes néprajzi gyűjtés – **Varga Gábor** (Hajdúböszörmény): Hajdúböszörmény város néptánc- és népzenei együtteseinek története 1952–2002 – **Varga Ottó** (Budapest): Jaj a legyőzötteknek – **Wass György** (Sófalva-Sarata): Beszterce iskolái 1920 és 1940 között; Iskolamesterek bérezése a XVII–XIX. században; Arcképek Beszterce környéki pedagógusokról.

IV. díj

Adorjáni Rudolf Károly (Dicsőszentmárton-Tirnaveni): A désfalvi magyarok karácsony-újév körüli szokásai – **Bagu Balázs** (Bátyú-Uzlovoje): Életutak – **Balogh Ernőné** (Pécsely): A mencshelyi vertcsipke története – **Dr. Balogh Ernőné** (Besenyőtelek): Ünnepnep, de olykor hétköznap is rétes van az asztalon: a házi rétes készítésének szokása Besenyőtelken – **Fodorné Hámosi Ágnes** (Tiszafüred): Szerartások a katolikus egyházban Tiszafüreden és környékén – **Geleta Ferenc** (Kaposvár): Munkaszolgálat, munkatábor; Erdészeti szakembe-

rek, az erdők és erdei termékek kapcsolata az 1848–49. évi szabadságharcral Somogyban – **Gulyás Imre** (Kunszentmárton): Kunszentmárton parasztsága életviszonyainak alakulása a XX. század közepén – **Hárs József** (Sopron): Deportált levelei a Rákosi-korszakból – **Kolta László** (Bonyhád): „Csak azt feledném, azt a franciát” – **Kovács Rozália** (Érmihályfalva-Valealui Mihai): „Tudatom, hogy egészséges vagyok...” (Levelek az I. világháborúból) – **Litauskyné Wuscher Anna** (Szarvas): Egy néptanító a II. világháború utolsó napjaiban és a hadifogságban – **Málnai Pál** (Budapest): Egy hadifogoly kalandjai – Nagy-Imecs Zsuzsanna (Székelyudvarhely-Odorheiu Secuiesc): Az 1848–49-es szabadságharc emlékezete napjainkban – **Rácz Sándor** (Makó): Könnyel, vérrel áztatott út. A Ladoga-tóig és vissza – **Salamon Ferenc** (Futásfalva-Alungeni): Az 1848–49-es szabadságharc emlékezete Kézdivásárhelyen és vidékén, különös tekintettel március 15-e megünneplésére – **Szalai Erika-Borbácsné Nagy Mónika** (Külsővat): Gyógynövények ismerete és alkalmazása – **Tamás Károlyné** (Szentgál): A Szentgáli Rózsafűzér Társulat élete – **Tóth József** (Budapest): Két és fél év az őshazában – **Wass György-Becsky Kinga** (Sófalva-Sarata): A pókafalvi Becsky család története.

A Magyar Néprajzi Társaság különdíja

Majorné Bodor Ilona (Baja): Táncoló Cicölle, hegedülő Dávid (Érseksánád hiedelemvilága)

A Néprajzi Múzeum Barátainak Köre Egyesület különdíja

Tipary László-Tipary Lászlóné (Kistompa-Tupá): Szülőföldem, édes szülőföldem...; Az én kálváriám; Szülőföldem szép határa, meglátlak-e valahára...?

Dicsérdő oklevél

Albert Endre (Pécs): A pécsi „Botladozó Kultúrcsoport” – **Asztalos Enikő** (Marosvásárhely-Tirgu Mures): Álmodok Máriáról és Jézusról. Vallásos versek, népi imádságok – **Bánfalvi László** (Ózd): Hagyomány és valóság. IV. Béla menekülése a Muhi csatamezőről a népi hagyomány és történeti források tükrében – **Báró Hajnal** (Székelyudvarhely-Odorheiu Secuiesc): A Székelyudvarhelyi Népi Egyetem első 15 esztendeje 1959–1974. – **Bencze Sándor** (Ada-Ada): A kórogyi gúnynevekről – **Bertalan Jenőné** (Kaposvár): Életrajz családi háttérrel; Lakodalmi szokások és köszöntő versek – **Beiber József** (Eger): Búcsújárás és zarándoklat napjainkban – **Bokodi József** (Budapest): Szökésben – **Borbácsné Nagy Mónika-Kovács Hedvig-Szalai Erika** (Külsővat): A karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó szokások, hagyományok – **Borbács Károly** (Várpalota): Fájó gyerekkori emlékeim – **Bovatek Dezső** (Szegvár): Hadifogoly voltam – **Csík Rezső** (Héreg): Egy kényszer szülte kirándulás története – **Csordás Csabáné** (Szombathely): Hadifogság – **Danajka Lajos** (Felsőszeli-Horné Saliby): Egy emlékvédő kisközösség története – **Dávid Áron** (Jászszentandrás): Lakodalmi szokások Jászszentandrásán – **Dittrich Katalin** (Bátaszék): A karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó népszokások a soknemzetiségű Bátaszéken – **Dr. Földvári Zsuzsanna** (Kiskunlacháza): A Kiskunlacházi Üdülõhelyi Bizottság 25 éves történetének áttekintése az alakulástól napjainkig – **Farkas Sándor** (Veszprém): Elrabolt évek – **Frang Gizella** (Solymár): A soproni poncichternyvel ma – **Gaján Vilmos** (Budakalász): Kántortanítók Pilisszentkereszten – **Gergely Lili Helga** (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, vezetőtanár: dr. Balázs Lajos) (Gyimesfelsőlok-Lunca de Sus): A Gyimesfelsőloki Ifjúsági és Közművelődési Egyesület alakulás- és tevékenységtörténete – **Harsányi Ferencné** (Győr): „Ha az Isten bárányt ad...” – **Hetves Józsefné** (Esztergom): Népi vallási ünnepek az ezredvégi Esztergomban – **Homonnai Jánosné** (Jászkiiser): Húsvéti és előtte való népszokások Mezőkövesden, szülőföldemen – **Horváthné Bertha Ágnes** (Sopron): Névadási vizsgálatok megyénkben, Sopronban és Rábaközben – **Jáger Ferenc** (Veszprém): Liszka néni meséi – **Jeli József** (Pécs): Népi vallásosság a XX. század Mánfa-Budafa faluban – **Karika Erzsébet** (Balatonfüred): Hadifogságom története 1945–1950 – **Kéki Lajosné** (Tiszaújváros): A Tiszaszederkényi Nyugdíjas Kör közösségi élete – **Kisfalusi János** (Viszló): Temetőkultúra régen és ma – **Korc Antalné** (Halászi): Búvárkodás Halászi múltjában 1740-től 2000-ig – **Kovács Pali Ferenc** (Mákófalva-Mácáu): Kalotaszegi bútorfestés – **Kőhegyi Mihály** (Veszprém): Miska-kancsó 2000. Miska-kancsó ma – **Kövy Zsolt** (Pápa): Egy magyar hadifogoly emlékei a stanislaui lágeréletéről – **Lengyel Gyuláné** (Böcs): Halál, temetés Belsőböcsön 1900-tól napjainkig – **Lengyel Melinda** (Balon): Egy igaz legenda – **Mányoki-Németh Károly** (Hajdúnánás): A fiatalok életformája, párválasztási szo-

kások változásai Hajdúnánáson nagyszüleinktől unokáinkig – **Mázi Andrea** (Nagymányok): Húsvéti hagyományok Váralján – **Molnár Ferenc** (Jászkisér): Hadifogság, munkatábor – **Nagy Iván Zoltán** (Szentes): Nagyék, a molnár dinasztia XX. százada – **Négyesiné Juhász Éva** (Szentes): Örökségem – **Páll Albert** (Korond-Corund): Bagoly és sárkovács – **Papp Józsefné** (Budapest): 32 hónap a végtelenben – **Péntekné Mag Hedvig** (Várpalota): A magyarság kultúrájának elemei: a protestáns fejfák – **Pintér László** (Sümege): Hadifogságom; Az emberélet fordulóíhoz kapcsolódó szokások szülőfalumban, Szentimrefalván – **Pintérmé Kövecses Irén** (Gyöngyös): Beszél a múlt – **Sipos Endre** ((Maglód): Hadifogolytáborokban – **Szabó Lajosné** (Debrecen): Akinek sikerült hazajönni – **Szerencsés Magdolna** (Dunaszerdahely-Dunajska Streda): Szakrális emlékek, útmenti keresztetek, szobrok, templomok, temetők – **Szilágyi László** (Szepsi-Moldova nad Bodvou): Karácsonyi szokások – **Szűcs Lajos** (Korond-Corund): Korondiak tragikus halálesetei a XX. században – **Takács Renáta** (Simontornya): A német-magyar reformátusság együttélése Nagyszékelyben – **Tánczos Istvánné** (Hort): Az Erkel Ferenc Művelődési Ház nyugdíjas klubközösség születésének és működésének története – **Tóth Judit** (Maroslele): Napjaimból. Dédapám I. világháborúbeli hadifogoly naplója – **Váry O. Péter** (Sepsiszentgyörgy-Sfintu Gheorge): Ismét hontalan – **Vasasné Bogár Katalin** (Búcs-Búcs): Egy szlovákiai magyar család internálása Csehországba – **Víg Márta** (Kunhegyes): Csárdákról, betyárokról – **Villányi Edit** (Veszprém): Falukarácsony, karácsonyi népszokások továbbélése Gyulafirátót társközségben – **Wöller István** (Veszprém): Zala megyei leventék Sylt szigetén.

Íffúsági kategória

Kiemelt I. díj

Vásárhelyi Pál Közgazdasági Szakközépiskola Honismereti Szakköre (vezetőtanár: dr. Dienes Erzsébet, Szolnok)

I. díj

Czakó Tímea: Lakodalom 1999. – **Halász Péter**: Életképek a Kerekes, a Halász és a Rózsahegyi család életéből – **Hoszpodár Aliz**: A disznóvágás szokásai és hagyományai Martfűn – **Kis Dávid**: Visszaemlékezések a Pesti-Kis családok életéből – **Kiss Anita**: Családom története – **Mátyus Dóra**: Családi fényképek 1890-től 1999-ig – **Molnár Kitti Bernadett**: Emlékek a Ravasz (Kiss) és a Molnár család múltjából – **Rutkai Dávid**: Visszaemlékezések a Rutkai-Sarró családok életéből – **Sulyok Szilvia**: Családom története.

II. díj

Kovács Enikő (Horvát Gimnázium, Murakeresztúr): Murakeresztúr vallási szokásai régen és ma. (Ahogy nagymamám mesélte) – **Magyar Zoltán-Szabó János** (Kossuth Lajos Közoktatási Intézmény, vezetőtanár: Nagy Ágnes, Orosháza): Az 1848–49-es szabadságharc emlékezete napjainkban.

III. díj

Horváth Csilla (Sopron): „Illenyek vótunk” (Egy vitnyédi hadifogoly története) – **Kazinczy Ferenc Általános Iskola Néprajz Szakköre** (vezetőtanár: Újné Pethő Andrea, Debrecen): Az egyéni vallásgyakorlat alakulása egy görög katolikus hívő életén át – **Tilai Zoltán** (Baross Gábor Közgazdasági Szakközépiskola, Győr, vezetőtanár: Takács Zoltán, Kunsziget): Kunszigeti zöldségtermesztés.

IV. díj

Mihucz Mónika (Kőrös József Közgazdasági és Külkereskedelmi Szakközépiskola, vezetőtanár: dr. Révész dr. Papp Klára, Szeged): A méhkeréki lakodalom bemutatása.

Dicsérfő oklevél

Berta Judit-Berta Adrián (Törökbecse-Novi Bece): Törökbecsei oromfalak – **Csaba Anikó** (Kőrös József Közgazdasági és Külkereskedelmi Szakközépiskola, vezetőtanár: dr. Révész dr. Papp Klára, Szeged): A magyarországi búcsújárás története, különös tekintettel a Szögedi Segítő búcsúhelyre – **Fialka Erzsébet** (Baross Gábor Közgazdasági Szakközépiskola, Győr,

vezetőtanár: Dombos Dénesné, Takács Zoltán, Dör): A dőri fazekasság – Gyulai Éva (Kőrös József Közgazdasági és Külkereskedelmi Szakközépiskola, vezetőtanár: dr. Révész dr. Papp Klára, Szeged): Mezőhegyes lótenyésztése 1784–2002 – Kardos Viktória–Szentkirályi Katinka (Molnár György Általános Iskola, vezetőtanár: Csík Mária, Dombóvár): Az élő Rózsafüzér Társulat Cser Mária csoportja – Lezák Ádám (Sajónémeti): A sajónémeti rabvágás – Maczelka Márk (Szentes): Két év, két hét. Nagyapám, Maczelka Gyula II. világháborús hadifogságának története – Molnár György Általános Iskola 5. b. osztály tanulói (vezetőtanár: Csík Mária, Dombóvár): Szent Anna-forrás és kápolna a Dombóvár melletti Szőlőhegyen – Pingiczer Eszter (Kazinczy Ferenc Gimnázium, Győr, vezetőtanár: Rábelné Kutasi Zsuzsanna, Nyalka): A nyalkai búcsú a XX. század elején.

TISZTELT OLVASÓNK!

A Honismereti Szövetség az 1996. évi CXXVI. törvény 6. § (3) bekezdése alapján a 2001. évi állampolgári adó 1 %-ából

76 332 forint

támogatást kapott. Az összeget elsősorban ifjúsági honismereti rendezvényeink megvalósítására, valamint a Honismeret folyóirat megjelentetésére fordítottuk.

A Honismereti Szövetség elnöksége és a Honismeret folyóirat szerkesztőbizottsága megköszöni mindazok támogatását, akik egyetértve törekvéseinkkel, önzetlen felajánlásukkal segítették munkánkat.

2003-ban újabb feladatok állnak a Honismereti Szövetség előtt. Szervezzük a XXXI. Honismereti Akadémiát, melynek fő témája: *Pro Patria et Libertate* – a Rákóczi-szabadságharc lesz, kitörésének 300. évfordulója alkalmából. Készülünk továbbá a honismereti táborvezetők szakmai tanácskozására és az Ifjúsági Honismereti Konferenciára. XXXI. évfolyamában jelentjük meg a Honismeret folyóiratot.

Mindezen feladatok teljesítéséhez továbbra is nagy szükségünk van az Ön támogatására. Bízunk benne, hogy ismét úgy dönt: adója 1 %-ának felajánlásával Szövetségünk munkáját támogatja. Kérjük, hogy az adóhatósághoz 2002-ben beküldendő nyilatkozatán a

HONISMERETI SZÖVETSÉG-et

szíveskedjék megjelölni.

Adószámunk: 19624947-1-41

Segítő támogatását előre is hálásan köszöni

a Honismereti Szövetség